

Jaarrapportage

2024

Adviescollege rechtspositie
politieke ambtsdragers

Jaarrapportage 2024

Auteur
Mr. A.J. Lorié-Beugeling

Februari 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Leden en taken van het adviescollege in 2024	7
Werkzaamheden in 2024	9
Financiële verantwoording	13

Voorwoord

Voorwoord

Beste lezer,

Sinds de start in 2022 heeft het adviescollege rechtspositie politieke ambtsdragers (hierna: het college) zich verdiept in de randvoorwaarden voor de beloningen en overige financiële arbeidsvoorwaarden van de politieke ambtsdragers en de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen.

Uit gesprekken met de diverse belangenorganisaties en overige stakeholders is gebleken dat zij een aansprekend stelsel voor beloningen en vergoedingen van politieke ambtsdragers met redelijke onderlinge verhoudingen belangrijk vinden. Zo'n arbeidsvoorwaardelijk stelsel zou de vertaalslag moeten vormen van de actuele onderlinge verhoudingen tussen de verschillende politieke ambtsdragers en hun taakopdrachten. Er is gesproken over de criteria waarlangs de hoogte van de beloningen en de onderlinge verhoudingen het beste tot hun recht zouden komen. De taakzwaarte is hierin een steeds terugkerend element, maar daar staat tegenover dat de individuele taakzwaarte voor bestuurders en (vooral) volksvertegenwoordigers in hoge mate op hun eigen invulling en overtuigingen berust (en hoort te berusten) en mitsdien niet normatief kan worden bepaald om daar vervolgens de arbeidsvoorwaarden aan te relateren.

De verworven inzichten hebben in 2024 geleid tot een afwegingskader, vervat in het voorstel van het college uit september 2024 dat de titel 'Beloning bezien' heeft gekregen. Het bevat een aantal vooraf vastgestelde criteria en indicatoren, waarmee het college periodiek de veranderingen in de rechtspositie in samenhang kan bezien. Het afwegingskader is met de stakeholders besproken en voorgelegd aan focusgroepen van inwoners en een vertegenwoordiging van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Het college is verheugd over de positieve respons hierop. Nu ook de minister van BZK met het voorstel heeft ingestemd, kan het college in 2025 uitvoering geven aan de eerste herijking van de arbeidsvoorwaarden van politieke ambtsdragers.

Prof. Dr. A.H.G. Rinnooy Kan
Voorzitter

Leden en taken van het adviescollege in 2024

Leden en taken van het adviescollege in 2024

De Wet adviescollege rechtspositie politieke ambtsdrager voorziet in de instelling van een onafhankelijk en permanent adviescollege. Het adviescollege adviseert -gevraagd én ongevraagd- over de rechtspositie van politieke ambtsdragers. Op 28 april 2022 is het adviescollege van start gegaan.

De taak van het adviescollege is advies te geven over alle financiële aspecten van de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden van politieke ambtsdragers, zoals het pensioen, de uitkering na aftreden of ontslag, salarissen en onkostenvergoedingen van:

- \ de leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- \ de ministers en staatssecretarissen;
- \ de leden van de Raad van State;
- \ de leden van de Algemene Rekenkamer;
- \ de Nationale ombudsman en de substituut-ombudsmannen;
- \ de leden van provinciale staten;
- \ de commissarissen van de Koning en de gedeputeerden;
- \ de leden van gemeenteraden;
- \ de burgemeesters en wethouders;
- \ de leden van het algemeen bestuur van waterschappen;
- \ de voorzitters en leden van het dagelijks bestuur van waterschappen;
- \ de leden van de eilandsraden;
- \ de gezaghebbers en de eilandgedeputeerden;
- \ de Rijksvertegenwoordiger van de eilanden van Caribisch Nederland.

Het adviescollege brengt advies uit aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en kan daarnaast direct de Eerste en Tweede Kamer adviseren. Naast de gevraagde adviezen kan het adviescollege ook op eigen initiatief adviseren.

Het adviescollege bestaat uit de volgende leden:

De heer prof. dr. A.H.G. Rinnooy Kan (tevens voorzitter);

Mevrouw ir. I. de Bondt (tevens vicevoorzitter);

Mevrouw prof. dr. M.S. Houwerzijl;

De heer mr. G.T.M. Groten;

De heer dr. J.P. Vollaard;

De heer mr. dr. J.P.H. Zwemmer.

In mei 2024 heeft mevrouw ir. I. de Bondt het adviescollege verlaten. Volgend op haar vertrek heeft het adviescollege de noodzakelijke wervingsactiviteiten ondernomen om het college weer op sterkte te brengen. Het adviescollege verwacht dat de hiertoe bij het kabinet voorgedragen leden binnenkort benoemd zullen zijn.

Werkzaamheden in 2024

Werkzaamheden in 2024

\ Voorstel 'Beloning bezien'

Aanleiding afwegingskader

Uit de gesprekken met vertegenwoordigers van de verschillende groepen politieke ambtsdragers is naar voren gekomen dat een aansprekend en evenwichtig stelsel voor beloningen en vergoedingen van politieke ambtsdragers als wenselijk wordt gezien. De onderlinge verhoudingen tussen de verschillende politieke ambtsdragers en hun onderlinge taakzwaarte zouden daarvoor bepalend horen te zijn.

Over de criteria waarop de onderlinge beloningsverhoudingen zouden moeten berusten, is in 2024 breed gediscussieerd; binnen het adviescollege en in een bijeenkomst met de diverse stakeholders op 18 juni. Taakzwaarte kwam hierin steeds terug, maar ook het inzicht dat de individuele taakzwaarte nooit normatief kan worden vastgesteld. Politieke ambtsdragers hebben geen voor hen geldende algemene arbeidsduur en een daaraan te relateren (uur) salaris. Het gaat ook niet om (ambtelijke) functies, maar om politieke ambten, waarop evenmin uitgangspunten van een reguliere functiewaardering kunnen worden toegepast.

Daarnaast bestaat een wens om de secundaire arbeidsvoorwaarden waar mogelijk te harmoniseren en te vereenvoudigen.

In 2024 heeft het adviescollege een afwegingskader opgesteld met vastgestelde criteria waarmee recht kan worden gedaan aan deze inzichten en op basis waarvan periodiek eventuele veranderingen in de rechtspositie systematisch kunnen worden bezien. Dit voorkomt ook het incidenteel aanpassen van arbeidsvoorwaarden voor bepaalde groepen, waardoor andere groepen zich vervolgens achtergesteld voelen. Het afwegingskader borduurt bovendien voort op de integrale visie op de rechtspositie van politieke ambtsdragers uit 2015.

Periodieke herijking

Het college adviseert een periodieke herijking van de financiële arbeidsvoorwaarden van politieke ambtsdragers in vier stappen uit te voeren:

1. Het college verzamelt relevante en beschikbare externe data over de bestuurlijke context, ontwikkelingen in arbeidswetgeving, algemene loonontwikkeling en overige arbeidsvoorwaarden in cao's (publiek en privaat) in een concept-startnotitie.
2. Het college stelt de startnotitie vast met voorlopige hoofdlijnen van een advies, ter bespreking met stakeholders voor aanvullingen uit de praktijk en andere bemerkingen.
3. Het college stelt zijn conceptadvies op en toetst dat een laatste keer aan de opvattingen van de stakeholders.

4. Het college stelt het definitieve advies vast en biedt dit aan het kabinet aan, waarna het advies met de kabinetsreactie naar de Tweede en Eerste Kamer gaat.

Feedback op afwegingskader

Het afwegingskader is in concept voorgelegd aan de verschillende koepels en (belangen-)organisaties voor politieke ambtsdragers. Tijdens een bijeenkomst op 18 juni 2024 hebben zij met het college gedebatteerd over het voorgestelde afwegingskader. De suggesties die bij deze gelegenheid zijn opgehaald heeft het college meegenomen in het voorstel.

Daarnaast heeft het college een onderzoek laten uitvoeren onder focusgroepen van inwoners, met het doel na te gaan hoe inwoners naar beloningen van politieke ambtsdragers kijken, hoe zij deze zouden bepalen, en om te onderzoeken welke criteria en welk proces voor de beoordeling en herijking van arbeidsvoorwaarden zij daartoe aansprekend achten. Ook de resultaten daarvan zijn verwerkt.

Op 9 september 2024 heeft het college het voorstel aan de minister van BZK gestuurd. De minister heeft op 9 december haar instemming met de periodieke herijking van arbeidsvoorwaarden kenbaar gemaakt.

Advies Wetsvoorstel regels vervolgfuncties bewindspersonen

Op 3 mei 2024 is het Wetsvoorstel regels vervolgfuncties bewindspersonen ingediend bij de Tweede Kamer. In het wetsvoorstel staat dat (oud-)bewindspersonen die binnen 2 jaar na hun ambtsperiode aan de slag gaan in een vervolgfunctie, verplicht een advies moeten vragen aan het college. Ook komt er een draaideurverbod en wordt het al bestaande lobbyverbod wettelijk vastgelegd. Hoewel het wetsvoorstel nog behandeld moet worden in de Tweede en Eerste Kamer en dus nog niet in werking is getreden, hebben de bewindspersonen uit het kabinet Rutte-IV afgesproken zich vrijwillig aan de regels van het wetsvoorstel te houden. Dat geldt voor het al bestaande lobbyverbod en het draaideurverbod en daarnaast zullen zij een vervolgfunctie die zij willen gaan uitoefenen, zelf toetsen aan de criteria in het wetsvoorstel. Dat doen zij tot 2 jaar na hun aftreden. Hiervoor kunnen zij ook al op informele en vertrouwelijke basis in gesprek met het adviescollege. Omdat er nog geen wettelijke grondslag is voor deze taak van het adviescollege zal er nog geen officieel advies worden uitgebracht en worden gepubliceerd. Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de wet en de daaruit voortvloeiende adviestaak, heeft het college in 2024 de nodige voorbereidende werkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden liggen op het vlak van de inrichting van het werkproces en het opstellen van een inhoudelijk beoordelingskader.

Daarnaast heeft het college, conform de afspraak gemaakt in de ministerraad, oud bewindspersonen informeel geadviseerd over de door hen geambieerde vervolgfunctie.

Op 2 december 2024 heeft de voorzitter van het college een bezoek gebracht aan de *Advisory Committee on Business Appointments (ACOBA)*, de Britse evenknie van het college waar het gaat om advisering over vervolgfuncties van oud-bewindslieden. In een informatief gesprek zijn diverse gezichtspunten, gelijkenissen en verschillen tussen de twee colleges besproken en nieuwe inzichten opgedaan.

Overige werkzaamheden

Op 6 maart 2024 heeft het college een informatief kennismakingsgesprek gevoerd met de heer Jonathan Johnson, Governor Executive Council, public entity Saba. Verder heeft het college op 13 maart 2024 gesproken met een afvaardiging van het bestuur en de commissie Rechtspositie van de Vereniging van Oud-Parlementariërs over de verhoging van de schadeloosstelling per 1 januari 1997 en de daarmee gepaard gaande gevolgen voor de pensioengrondslag, voor zowel de destijds zittende parlementariërs als de voor die datum reeds vertrokken Kamerleden.

Op 18 juni 2024 heeft een afvaardiging van het college een discussiebijeenkomst bijgewoond van de Nederlandse vereniging voor Raadsleden over het kabinetsstandpunt op het advies Verlof- en vervangingsregeling volksvertegenwoordigers en dagelijks bestuurders.

Voor 2025 heeft het college een verkenning naar een algemene verlofregeling voor het vervullen van een politiek ambt op het werkprogramma gezet. Ter verkenning van dit onderwerp heeft een afvaardiging van het college op 13 december 2024 gesproken met een afvaardiging van werkgeversvereniging AWWN.

Financiële verantwoording

Financiële verantwoording

In 2024 is het college een subsidie toegekend door het ministerie van BZK ter grootte van maximaal € 28.485,82 voor het uitvoeren van een onderzoek onder focusgroepen in verband met het opstellen van het afwegingskader voor het beloningenstelsel voor politieke ambtsdragers door *Ferro Explore B.V.*

De secretariële ondersteuning van het adviescollege wordt geleverd door Stichting CAOP te Den Haag en wordt bekostigd vanuit een subsidieregeling die het CAOP onderhoudt met het ministerie van BZK. De subsidieregeling omvat de inzet van twee juridisch adviseurs (de secretaris en adjunct-secretaris), en een administratief medewerker. Verder worden de kosten van beveiliging/AVG en de kosten van communicatie, het beheer van de website, de vacatiegelden en reiskosten van de commissieleden, alsook de vergaderkosten uit de subsidieregeling bekostigd. Voor de voorbereidende werkzaamheden met het oog op de mogelijke toekomstige uitvoering van het Wetsvoorstel regels vervolgfuncties bewindspersonen en de informele advisering van voormalige bewindspersonen uit het vorige kabinet, ontvangt het college een aanvullende bijdrage vanuit het ministerie van BZK.

Postbus 556, 2501 CN Den Haag
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag

Bel of mail voor info:
+31 70 3 765 746
info@adviescollege-rpa.nl

www.adviescollege-rpa.nl